

REDACTIA
și ADMINISTRATIJA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunei tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

PARĂ ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Purificarea moravurilor electorale.

Marele Andreiu a depus în Statutul-Organic temelia existenței noastre, cadrele în cari să ne putem păstra moșia, limba și legea strămoșească. Legea aceasta trebuie să fie sfântă pentru noi, de care să ne apropiem cu evlavie și să o împlinim cu sfințenie ca nici o iotă din ea să nu fie profanată, pentru că ori ce sminteală ori profanare a ei este un picur de venin, și picurile aceste de venin o descompun, o sfărâmă în atomele din cari a fost alcătuită. Evreii păstrau tora, legea în sfânta sfintelor închisă dinaintea privirilor profane, tot sufletul ortodox român trebuie să fie sfânta sfintelor a acestei legi la care să nu poată străbate nici priviri necum mâni profane. Legea aceasta este centrul unității noastre, de se va destrămă acest centru, robia Babilonului va fi soarta noastră cum a fost a evreilor, fără a ne mai putea salva operele de restaurare cum n'a putut salva restaurarea centrului din Ierusalim unitatea neamului evreesc pierdută odată prin căderea sfintei sfintelor în mâni sacrilige.

Pe baza acestei legi se constituiesc toate corporațiunile noastre bisericești de sus dela mitropolie până jos la parohie. În mâinile acestor corporațiuni este depusă soarta neamului românesc. Aici se zidesc instituțiile religioase, centrale, economice ori se dărîmă. Acolo unde corporațiile aceste bisericești întrunesc în ele sufletele curate și înțelegătoare, se zidesc biserici, școli, case și moșii; iar unde ajung suflete negre și turburate se dărîmă acele bunuri. Ușa pe care se deschide intrarea în acele corporațiuni este urna, libera și nefalsificata alegere dată de formele constituționale. Tot cel ce nu intră pe aceasta ușă este dușmanul bisericii înfierat de Mânt. Hristos.

Înțelegem și apreciem nobila ambițiune de a intra în corporațiunile bisericești pe ușa legii, spre a servi acolo cauza sfântă după eul cel mai bun al ei, acestora le zicem: bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului. Ne îngrozim însă de aceia cari cu gând rău vor se sară peste ușa legii în soborul rânduit de biserică de a fi îndreptătorul credinței și a moravurilor obștești, în corporațiile bisericești.

S'au ivit cazuri de abuzuri electorale, sărituri peste ușa legii și aceste abuzuri ne primejdiesc biserica și înlăuntru și în afară. Înlăuntru se falsifică prin acești parveniți curățenia corporațiunilor noastre bisericești și așa constituie elementul destrămării interne; iar în afară ne pun biserica în primejdia pierderii drepturilor constituționale. Dreptul de control al statului atârnă ca sabia lui Damocle asupra instituțiilor noastre. E destul un apel de abuz ca să ne încurce în complicații de consecvențe mortifere pentru noi.

Autoritățile bisericești au trecut până acum mai ușor peste acele abuzuri, fie că primejdia nu eră așa mare, fie-că credeă, că prin măsuri de pedepse mai ușoare și prin regulamente provăzute cu toate precautelele și prin îndrumări educative va preveni răul incomenzurabil al falsificării constituției. Dar nici aceste măsuri coercitive n'au fost suficiente pentru paza corporațiunilor noastre de paraziți. Această anomalie a determinat apoi pe consistorul nostru de a lovi cu asprime pe cei aflați vinovați, ca cei ce n'au înțeles cuvântul să simtă brațul justiției și pildă de opreliște să fie acelor ce nu vor să între pe ușa deschisă în corporațiunile noastre bisericești.

În numărul trecut al »Bisericeii și Școalei« am adus la cunoștință publică cazul, că ordonând sinodul eparhial cercetare într'un caz de alegere sinodală protestată, cercetarea a constatat, că un protocol electoral dintr'un cerc mirenesc a fost fals; biroul sinodului parohial electoral, constituit din preot ca președinte, învățătorul ca notar și doi fruntași ca bărbați de încredere în biserică au indus numai 8 voturi date aievei, și apoi fără a încheia protocolul preotul la dus la sine unde împreună cu învățătorul a mai indus vr'o 50 alegători cari habar n'aveau de alegere și protocolul astfel întregit și autenticat l'au trimis la scrutinu. Consistorul a pedepsit atât pe preot cât și pe învățător câte cu 3 luni suspensiune dela oficiu și jumătate beneficiu, iar pe bărbații de încredere cu suspendarea drepturilor constituționale pe 3 ani.

Au mai fost protestate și alte alegeri, dar protestătorii n'au urmărit pe cei învinuiți prin cercetare și s'au mulțumit a-i pune în fața unui

memento, și așa aceștia au scăpat de pedeapsă. Însfârșit scopul oamenilor de bine nu este toropeala, ci a stabili exemple de prestigiul autorității bisericești, ca din aceste exemple să se iee învățătura de îndreptare acolo unde ar ispiți păcatul contra legii; să fie corporațiile noastre expresia liberă a cunoștinței alegătorilor, adunarea celor luminați.

Fie ca acest foc curățitor să-și aibă urmările sale bune asupra tuturor alegerilor îndeosebi și asupra alegerilor de preoți și învățători unde încă a trebuit să stabilească consistorul exemple de înfrânarea pornirilor rele și întru cât suntem noi informați este hotărît a susține curățenia alegerilor pe toată linia, căci numai prin aceasta curățenie este asigurată libertatea bisericii.

La alegeri să n'avem în vedere fețele schimbate ci libertatea bisericii. Acest gând superior se fie călăuzul nostru la urna constituțională.

Predică

la Dumineca XXV-a după Rusalii.

Și au fost, că a murit săracul și l-au dus îngerii în sânul lui Avram, și a murit și bogatul și l-au îngropat. (Luca 16, 22).

Iubiți creștini!

Sfânta evanghelie de azi e mângăierea celor săraci, — dar cu inimă curată, — și avertismentul celor bogați, — și cu traiu „luminat“. — O! câți sunt, cari duc vieață pompoasă, se întrec în mâncări și beuturi, în scumpeturi și desfrăuri și vai, câți sunt, cari rabdă foame, s'ar mulțami — cu prisosul ce-l aruncă bogății, dar nu-l au. Nu e zi, nu e ceas, ca adevărul cuprins în această sf. evanghelie să nu se poată vedea pe pământ. Vă duceți în orașe și aici, — pedeparte, — vedeți preumblându-se o lume, care nu știe ce e sărăcia, cu hainele cele mai bogate, după cea mai fantastică modă, — pe de altă parte, o lume chinându-se într'o mizerie desăvârșită, unde e o vieață tânjită. Într'un loc bogatul din evanghelie, într'altul săracul Lazar. Nu putem să asemănăm însă pe săracul din evanghelie în cele sufletești cu cel de azi, căci azi lumea e atât de stricată, încât foarte rar aflăm curățenie sufletească. Această curățenie însă mai rar o aflăm în palatele a căror ziduri gem de păcate ci mai curând în casa sărăcicioasă a bietului cerșitor zic, ceea ce se zice în partea primă a sf. evanghelii de azi, se petrece și azi și mâne și totdeauna, naintea ochilor noștri. Nu mergem mai departe prin orașe ci rămânem în satul nostru, unde fiecare poate vedea pe cel bogat sumefându-se disprețuind pe cel sărac, iar cel sărac umblând, așazicând, cu frică, — tiptil — pe lângă cel bogat. Cel bogat se simte superior, și la aceasta îl determină averea. Nu știe în îngâmfarea lui, că bogăția omului nu se măsură după avere, ci după curățenia lui spirituală, — după credința lui față de Dumnezeu, — și aceasta împreună cu fapte. Deci, bogaților „nu vă adunați comori pe pământ, unde molile și rugina le strică și unde furii le sapă și le

fură“ iar voi, săracilor nu disperați, voi nu sunteți săraci, căci voaună vi dată bogăția netrecătoare. Voi bogaților trăiți bine aici pe pământ, voi nu vă gândiți ce va fi după judecată; voi săracilor, vă păstrați curățenia voastră spirituală aici pe pământ — dacă aceasta o aveți, — și atunci veți fi fericiți.

Bine să-și însemne fiecare: Sf. Scriptură nimănu nu zice să nu fie bogat, nu e contra bogăției, dar această bogăție să fie câștigată pe cale cinstită. „Nimenia nu-și urește trupul său, ci-l hrănește și-l încălzește pe el“ (Efes. V. 29), deci vă câștigați, averi, însă pe căi binecuvântate. Dar și aceea e drept, că omul bogat își uită de Dumnezeu și astfel sf. Scriptură în senzul acela combate avuția. Se arată pericolul avuției, de-a ne înstreină de Dumnezeu.

Dacă bogăția e ispită pentru mântuirea noastră sufletească — trăind fără a ne cugeta la Dumnezeu, — tot așa de bine poate ea fi un mijloc de mântuire al nostru. Dar cine a văzut aceasta? Adecă, cine a văzut, că vr'un bogal să fie darnic să-și împartă averea sa săracilor?! Nu se gândește nici un bogat la acest lucru, căci numai gândul îl socotește crimă. Nu se gândește că tesaurul său sunt faptele bune. Nu se gândește, că vieața de pe pământ e pregătire pentru cea viitoare. Și omul după moarte nu mai poate face nimic pentru sufletul său. Bogatul în iad, când vede fericirea lui Lazar, se roagă de Avram să-i ușureze chinurile. Dar acum sunt toate zadarnice. Deci ce-l ce-și dorește șiesi fericirea, aici pe pământ să caute să-și o asigure pentru vieața de dincolo. După moarte nu mai putem ajuta sufletului. E drept, că biserica noastră învață, că cei din vieață pot face mult pentru mântuirea celor trecuți la moarte, prin rugăciuni și prin fapte bune întru memoria celor morți. Dar omul să nu se lase, că vor face după moartea lui, alții pentru el, — căci e cunoscută lumea de azi, — ci el să facă pentru sine. Zic, să facă până e în vieață, căci după aceea s'a sfârșit. Atunci în mijlocul chinurilor ar face tot bine, ar da mult, — și ar da — poate, — și toată averea, — dacă ar ajunge în locul unde a ajuns Lazar. Dar, după cum vedem, între raiu și iad e o prăpastie, peste care nu se poate trece. Tocmai așa, cași cum un om înrăutățit și plin de păcate nu poate să se desbare și să se curățe de ele.

Bogatul în iad își vede sărăcia faptelor bune își vede goliciunea sufletească. Aici începe suferința lui vecinică. El nu știe acum ce să facă. Vede pe Lazar, fericindu-se în sânul lui Avram. Începe să se roage, ca Avram să trimită pe Lazar măcar să-i răcorească limba că piere de sete. Unde e acum sumeția bogatului? Cufundat în păcate se roagă, ca să i-se ușureze câtuș de puțin aceste, dar acum e târziu, căci el și-a petrecut „binele“ pe pământ. Acum își vede el starea deplorabilă, și-și aduce aminte că are în vieață frați, și să nu ajungă și ei, unde se află el. Roagă din nou pe Avram, ca să spună fraților lui de pe pământ, locul de nefericire unde se află, ca astfel măcar ei să se căiască. Dar nici această cerere nu e împlinită, căci răspunsul lui Avram e, că au aceștia proroci și lege pe pământ, asculte de ele. Și așa și e. Dumnezeu, ne-a dat nouă lege divină, ne-a dat toate semnele, din cari putem vedea dumnezeirea. Aceste sunt așa de clare, încât cel ce nu ascultă de ele, nu ascultă nici dacă cineva s'ar scula din morți și i-ar spune că ce îl așteaptă, dacă face încontinuu rele. Ce semn ne mai trebuie? Nu se află depusă conduita creștinului în sf. învățătura a bisericii?! Nu se propovăduesc învățăturile divine depe amvoanele bisericii?! Dar voi nu dați

nimic pe acestea. Alergați aici pe pământ cu dor nebun după avuție și pentru câștigarea acesteia luați și ultima sfărâmatură de pâine dela cel lipsit, — dar nu vă gândiți la viitorul vostru. Auziți zicându-se ca fiecare să-și câștige comoară în cer și nu vă trudiți pentru aceasta.

Nu mult ne desparte de postul Nașt. Domnului nostru Isus Hristos. Fiecare să mediteze numai puțin, că ce e postul? Fiecare să-și pună de gând, ca să se lase de vieța cea josnică ce-o duce, să ajute cel avut pe cel sărac, și așa petrecem în bine postul. Dar voi, — nemâncând de dulce, — credeți că ați postit. Nu numai în mâncare constă postul, ci mai ales în abținerea sufletească, adică în ferirea de rele, facerea de bine și cugetul lor la Dumnezeu. Când fiecare face astfel ascultă „legea și prorocii“, atunci se bucură de faricirea ce a avut-o Lazar.

În dreapta și în stânga aud zicându-se, că la ce e postul, că numai cei „proști“ cei săraci postesc, sau că cel ce are, să nu postească, postească cel ce n'are ce mânca. Aceștia sunt acei rătăciți, cari nu dau nici o însemnătate morală postului. Nu știu aceștia, că postul e o pregătire pentru un moment mai mare. Însuș Isus Hristos încă a postit în ajunul evenimentelor mari. Deși postul ar fi mult mai riguros, totuși, — considerând slăbiciunea noastră, — să postim pedeaparte prin obținere dela mâncările de dulce iar pedealtă parte petrecând în înfrânare sufletească. Omul trăind înbuibat, cu carne, cu mâncări escitante, imboldurile lui mari iute îl aduc în ispită, și de aici apoi în păcat. Apoi și din punct de vedere igienic, știm că cele mai multe boale de sânge își au proveniența în mâncarea de carne în măsură mare. Acesta ar fi postul, — post trupesc, — cum îl înțeleg mulți. Dar nu numai în abținerea dela mâncare și beutură constă postul, ci mai vărtos în abținerea sufletească ceea ce înseamnă că să avem gând și inimă curată. Ce folos că postesc eu, nemâncând de dulce, când gândul meu e înrăutățit, când mă duc să fac vrajbă între vecinul meu, când în loc să înalț rugăciuni către D-zeu, blastăm pe deaproapele. Vă arăt prin aceasta, iubitorilor, cum trebuie să postiti, cum trebuie să vă faceți părtași fericirii avută de Lazar, cum trebuie să folosiți acest post. Bogatul să nu-și zică întru sine, mănânc și beau, căci am de unde ci să se gândească la cel lipsit. Dela masa lui bogată, să se sature și celce nu are. Nimănui nu-i zic, ca să-și tragă dela gura sa și să dea săracilor, — căci nu presupun atâta credință în voi, — ci să dea din multul ce-l are și așa a făcut ceea ce se cere, — iar dacă vr'unul și-ar trage dela gura sa, pentru cel sărac, atunci aceasta ar face un pas spre desăvârșire.

Iubiților! Vieța aceasta e scurtă. Așa suntem pe pământ, ca frunza pe apă. Nimenea nu știe, că azi sau mâine, peste un ceas sau două, i-se va cere sufletul și atunci la judecată ce fapte bune, va dovedi? Cel ce a ajutat pe cel lipsit și-a agonisit fapte bune, își dobândește mulțumirea raiului, iar cel care nu va putea arăta decât cele rele, — își deplânge în munci cumplite vieța „luminată“ de pe pământ.

Cugetați-vă la aceste momente și e vremea să înțelegeți.

Murani la 31 oct. 1913.

N. Ilieșiu,
preot gr.-or. rom.

Convocări.

Desp. ppsc Arad, al Reun. inv. români dela școalele pop. conf. gr. or. române din ppiatele arădane I—VII și va țineă proxima conf. sâmbătă în 9/22 noemvrie a. c. în Micălaca la școala condusă de învățătorul Savu Mihuța, pe lângă următorul

Program:

1. La orele 8 chemarea Duhului Sf. și părăstas.
 2. Ascultarea prelegerii ordinare.
 3. Deschiderea conferinței și bineventarea oaspeților.
 4. Apelul nominal și raportul biroului.
 5. Citirea circularului general și luarea disp. pentru ascultarea lui.
 6. „Învățătorul și folcloristica“ de P. Russu.
 7. „O temă aritmetică“ de Ign. Raica.
 8. „Știința este putere și baza la toate“ de P. Lupaș.
 9. „Lecțiuni practice din l. rom.“ de I. Cădariu.
 10. Incassarea taxelor.
 11. Propuneri și interpelări.
 12. Discuțiuni asupra prel. și diser. ascultate.
 13. Dispoziții pentru proxima conf.
- Mândruloș, 31 octomvrie v. 1913.

Ștefan Roja,
prezident.

Petru Colțeu,
secretar.

Notă: După conferință, masă comună în Micălaca.

Despărțământul ppsc Buteni al Reuniunii inv. români dela școlile poporele conf. ort. din prot. arădane I—VII își va țineă adunarea de toamnă sâmbătă în 16/29 noemvrie 1913 în localitatea școalei conf. ort. din Buteni, la care toți membrii și sprijinatorii învățământului sunt poștiți a participa.

Programa:

1. Chemarea Duhului Sfânt la orele 8 dim.
2. Asistarea la prelegerile învățătorului Cornel Voda.
3. „Toporul și pădurea“ prelegere practică tratată cu elevii, de R. S. Boșcaiu.
4. Cuvântul de deschidere.
5. Constatarea membrilor prezenți.
6. Discuțiuni asupra prelegerilor ascultate.
7. „Îndrumătorul curentului realist în Germania“ dis. de R. S. Boșcaiu.
8. Executarea concluzelor adunării generale.
9. Incassarea taxelor de membrii și pentru organ.
10. Propuneri și interpelări.
11. Fixarea proximei ședințe.
12. Autenticarea protocolului.
13. Încheiere.

Bodești (Bozâsd), la 3/16 noemvrie 1913.

I. Barbu
notar.

Nicolau Boșcaiu
președinte.

CRONICA.

Iubileul părintelui Andrei Fizeșianu. În Pesac, protopresbiteratul B.-Comloșului s'a serbat în 20 octomvrie (2 noemvrie) un act de profund înțeles spiritual; iubileul preoției de 50 ani a vred-

nicului preot Andrei Fizeșianu. La cuvintele de felicitare rostite de cand. de preot Grigorie Vermeșanu, iubilantul a rostit o înduioșătoare cuvântare adresată credincioșilor adunați mic cu mare la actul înălțatori cuvântarea care a emoționat pe ascultători a fost încheiată cu binecuvântarea poporului.

Părintele Andrei Fizeșianu e tipul preotului român care și-a pus sufletul pentru credincioși. Dumnezeu l-a respălit cu frumoasă familie 2 fii și 3 fiice, vrednici toți de părintele lor și cu bucuria de a-i vedea pe toți la jubileul preoției sale de 50 ani și a se vedea sărbătorit de toți fiii săi sufletești, de toate corporațiunile parohiale.

Trimitem și noi vrednicului iubilant felicitările noastre sincere și urările de a se bucura cât mai mult de frumoasa viață ce i-a dăruit-o Dumnezeu.

Aviz. Examenele corigente de cvalificațiune învățătorească se vor ține în luna decembrie, cei interesați să se anunțe.

Oaspe înalt. Ilustritatea Sa dl episcop al Lugojului dr. Valeriu Frențiu a sosit vineri la Arad unde este oaspele episcopului nostru. Seara a dat masă în onoarea Dl. Sale, dl deputat Dr. S. C. Pop. Sâmbătă s'a servit masă în onoarea înaltului oaspe în reședința episcopescă. În decursul zilei a vizitat instituțiile noastre de aici: școala de fete, seminarul, banca Victoria și pe mai mulți frunțași și autoritățile locale. El a fost însoțit de Il. S. dl canonic Boroș din Lugoj. Ne bucurăm de aceste relațiuni cordiale între episcopii bisericilor române.

O desgropare nouă în Palestina. — O desgropare nouă de tot interesantă a început a face în luna aceasta în Palestina profesorul facultății de teologie din Kiel Dr. Ernst Sellin, care mai înainte era activ în Viena, apoi în Rostock. El își propuse de a afla localitatea renumitei cetăți biblice Sichem despre a căreia situație părerile învățaților erau foarte divergente. Sellin precum și alți scrutatori presupuneau că cetatea aceasta trebuie să se afle pe o colină neînsemnată lângă sâtișorul Balata, care se află într'o depărtare de un sfert de oră spre ost de cetatea Nablus. În partea vestică a acestei coline adevărat se află un zid de vr'o zece metri de lung și în apropierea imediată de acest zid se arată încă astăzi mormântul lui Iosef. După trative foarte grele ce au durat doi ani cu posesorii fanatici ai terenului acestuia Sellin isbuti de a obține în Constantinopol licența spre săpare. Jumătatea din mijloacele necesare pecuniare îi încuviință academia imperială de știință în Viena, iară ceeaaltă jumătate el și-o procură pe cale particulară, și anume și de astă dată îl sprijiniră protectorii săi de mai înainte cu ocazia întreprinderilor sale făcute în Taanek și Jericho: Altefa sa regală ducele de Cumberland, domni Filip și Paul de Schoeller, Artur Krupp, Anton Dreher, Karl Franck. Pe lângă acestia îl mai ajutară profesorul de Bissing în München și o fundațiune din Hamburg. Ca asociat al întreprinderii academia îl trimise pe Dr. Praschniker, secretarul institutului arheologic i. r. În timp de trei săptămâni ale lunii septembrie ambii învățați au făcut o săpare de încercare

care întări cu totul presumpțiunea lui Sellin. S'au aflat două ziduri paralele, ce odinioară încunjurau cetatea, de dimensiuni foarte mare asemenea celor aflate în Iericho. Ambele au la capătul lor două turnuri ale cărora fundamente s'au conservat foarte bine, și nu încapă nici o îndoială că în acest fel s'au aflat o jumătate a porții cetății, și așa este dată posibilitatea de a pătrunde cu săpăturile în mijlocul cetății. Un șanț săpat în mijlocul platoului care are o adâncime de 6 $\frac{1}{2}$ metri a dat la iveală că întreaga colină prezintă pături diferite ale culturii antice. Situate unul peste altul s'au aflat fundamente de casă din timpul canaanic, israelitean și cel grecesc în care timp zidurile s'au interrupt de odată. În casele din toate păturile s'au aflat multe bronzuri și diferite obiecte ale unei cheramice frumoase. Dacă mijloacele necesare li-se vor da spre dispozițiune învățații amintiți sperază că în anul viitor vor reuși de a desgropa întreaga cetate Sichem cu care sunt îmbinate amintirile patriarhilor Avraam, Iacob și Iosef, și care cetate a fost rezidența regelui Ieroboam și în genere în toate timpurile a fost una din cele mai importante cetăți ale țării.

Locurile sfinte de pe muntele Athos. — „Adevărul“ din București scrie: „Este cunoscut faptul, că la muntele Athos o mare parte din mănăstiri au fost pe vremuri românești. Peste șaptesprezece mănăstiri au fost întreținute cu bani românești; lucrul se poate vedea din hrisoavele domnești, din „daniile“ de tot felul și din „întăririle“ de pe vremuri. Astăzi avem acolo peste 700 călugări români de prin toate ținuturile românești. Prin actualul război balcanic, Grecii au pus mâna pe toate aceste bunuri sfinte, nelăsând Românilor decât două mici schituri: Podromul“ și „Lacul“ cari de asemenea se găsesc supuse Grecilor. Astăzi — când suntem aproape de încheierea păcii — când fiecare își va spune cuvântul și își va cere dreptul său, credem că guvernul nostru va trebui să intervină, că cel puțin două din acele mănăstiri să fie ale Românilor, bine înțeles cu toate dependențele lor. Cerându-se acest lucru nu se cere decât întărirea unui drept de mult câștigat. De îndată ce acest lucru ar fi îndeplinit, s'ar putea creia acolo și o școală specială de teologie, care să fie întreținută de guvernul român, școală din care să se recruteze apoi preoții și călugării necesari episcopatelor românești ce urmează a se înființa în Macedonia și Epir. Chestiunea aceasta nu ne îndoim, că va fi privită cu mult interes de cei în drept: știindu-se că școala și biserica sunt elementele principale cari dau viață unui popor“.

Intru pomenirea reginei Elisabeta. Miercuri s'a servit în catedrala din Arad panahida intru pomenirea reginei Elisabeta, în ființa de față a membrilor consistoriali, a corpurilor profesionale și elevilor dela școlile noastre centrale din Arad. După serviciul divin profesorul Nicolau Mihulin a ținut panegiric în sala festivă a seminarului pentru elevii acestui institut, în școala civilă de fete directorul Victor Stanciu, iar învățătorii școlilor elementare în școlile lor.

Lățirea creștinismului în China pare a progresa zilnic și învățăturile mântuitorului Hristos încep a înlocui rând pe rând idolii chipurile cioplite ale credinței chineze. Se spune, că mama prezidentului republicii Iuanșicai a primit și ea religia creștină. Aceasta negreșit va avea o influință binefăcătoare asupra lățirii creștinismului în China, deoarece dânsa e una din conducătoarea cercurilor feminine ale Chinezilor.

Cronica bibliografică.

A apărut revista pentru literatură, artă și știință „*Lucefărul*” Nr. 21, 1913 cu următorul cuprins bogat și variat: Gheorghe Murnu: Evenimentele din Balcani și Aromânii. G. Topârceanu: Balada (poezie). I. Al. Brăt.-Voinștești: Scrisori din Campanie. Zaharie Bârsan: Bolnava (poezie). Liviu Marian: Legătura din urmă. Maria Cunțan: Cântec (poezie). Mihail Sadoveanu: Scrisoare. I. A. Basarabescu: După războiu. T. Murășanu: Cântecul rezervistului (poezie). P. Papazissu: Dealungul Perimului. D. Nanu: Alarma (poezie). Z. Bârsan: Nici o bucurie fără jale. I. U. Soricu: Farmec. Un gând hain (poezii). I. Agârbiceanu: Arhan-gelii (roman). Cronici. Ilustrațiuni.

Concurese.

Nr. 3727 șc. 1913.

Din partea Consistorului din Oradea-mare, pentru postul de rector al internatului nostru diecezan din **Beiuș**, se publică concurs.

Beneficiul împreună cu acest post este, locuința și proviziunea întreagă în internat, precum și 800 cor. în bani, ce se vor plăti în rate lunare anticipative.

Ceice vor recurge pentru aceasta funcțiune, vor avea să dovedească, că:

1. Sunt români ortodocși și aparțin ierarhiei mitropolitane gr. or. rom. din Ungaria și Transilvania.
2. Că au testimoniu de maturitate și calificațiune profească pentru parohii de clasa primă.
3. Că în serviciile anterioare au dovedit sârguință și purtare bună.
4. Că sunt necăsătoriți.

În lipsa de recurenți calificați sau acceptabili, vor fi admiși la concurs și teologi cu absolutoriu în regulă.

Se observă, că alesul rector are să locuiască permanent în internat.

Recursele se vor prezenta acestui Consistoriu, inclusiv până în 18 noemvrie, 1 decemvrie 1913.

Oradea-mare, din ședința Consistorului eparhial ca senat școlar, ținută la 29 octomvrie (11 noemvrie) 1913.

Consistorul gr. or. rom. din Oradea-mare.

Vasilie Mangra,
vicar-episcopesc.

—□—

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Prăjești** (Parázs) se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele: a) 300 cor. din cassada epitropiei culturale. b) Venite stolare 10 cor. c) Pământ învățătoresc cu dreptul de pășunat rescumpărat în bani; 160 cor. d) 960 Hl. bucate rescumpărate în bani 124 80 cor. e) 60 l. mazere rescumpărată în bani 840 cor. f) 16 metri de lemne pentru învățător rescumpărate în bani împreună cu cărâșie 80 cor. g) Conferință 6 cor. Locuință în natură și grădina de legume. Întregirea salariului dela stat e în curgere.

Reparări mai mici și curățirea la locuința învățătorului, atât pe din lăuntru cât și pe din afară, cade în sarcina învățătorului, iar a salei de învățământ în sarcina comunei bisericesti.

Alesul va prevedea cantoratul fără alta remunerare.

La recurse sunt a se alătură în original următoarele documente: 1. Extras de botez. 2. Diploma de învățător. 3. Atestat de apartinență. 4. Atestat de serviciu.

Recursele adresate comitetului parohial din **Prăjești**, sunt a se înaintă oficiului ppbiteral din Buteni. (Kőrösbökény), având reflectanții a se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare în sfânta biserică din Prăjești spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Florian Roxin* ppbiter, insp. școl.

—□—

1-3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci din **Moneasa** (Menyháza) se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele: Din cassa epitropiei parohiale 320 cor. Pentru lemne 120 cor., din cari este a se încălzi și sala de învățământ, curatoratul 20 cor. Pentru conferințe 20 cor. Pentru scripturistică 10 cor.

Școala corespunde legii, iar salariul e întregit dela stat.

Alesul va fi obligat să prevadă cantoratul pe lângă stolarul obicinuit și să înființeze și conducă cor bisericesc fără altă remunerațiune.

Recursele sunt a se ajusta cu următoarele documente originale: 1. Extras de botez. 2. Diploma de învățător. Atestat de apartinență. 4. Atestat de seviciu.

Reflectanții au să se prezinte în sfânta biserică din Moneasa, iar recursele adresate comitetului parohial să se trimită oficiului ppresbiteral din Buteni.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Florian Roxin*, ppresb. insp. școl.

—□—

1-3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Văsoaia** (Vészalja) cott Arad se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele: a) 600 cor. din cassada epitropiei culturale. b) 20 cor. pentru conferință. c) 8 cor. pentru scripturistică. d) Cvarțir și grădina de 1/2 jugh. catastral.

Pentru curatorat și încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericescă.

Urcarea salariului fundamental și cvinevenalele nu le asigură com. bis. ci se vor cere dela stat.

La recurse sunt a se alătură în original următoarele documente: 1. Extras de botez. 2. Diploma de învățător. 3. Atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) dela antistia comunală. 4. Atestat despre serviciul prestat.

Alesul va fi deobligat a prevedea strana fără altă remunerare.

Recursele adresate comitetului parohial din **Văsoaia** sunt a se înaintă oficiului ppresbiteral din Buteni (Kőrösbökény) având reflectanții a-se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare în sfta bis din Văsoaia spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Florian Roxin*, ppresbiter inspector școlar.

—□—

1-3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Roșia** (Borosrősa) se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Bis. și Școala“.

Emolumente: În bani gata 362 cor. 5 șinice grâu, 5 șinice cucuruz, 16 m. lemne numai pentru învățător, pentru conferințe 12 cor., scripturistica 6 cor., la olaltă dau 600 cor., întregirea e în curgere dela stat.

La recurse sunt a se alătură în original următoarele documente: 1. Estras de hotez. 2. Diploma de învățător. 3. Atestat de apartinență. 4. Atestat de serviciu.

Alesul va prevedea strana fără altă remunerație.

Recursele adresate către comitetul parohial din Roșia sunt a se înainta P. O. Of. ppbit. din Buteni (Kőrősbökény), având reflectanții a se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare în sfta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Florian Roxin*, ppbiter, insp. școl. —□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Camna** (Kávna) se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Bis. și Școala“.

Emolumente: Din cassada epitropiei parohiale suma de 561 cor., locuință și supraedificate, lemne 15 m. și pentru sala de inv., conf. 10 cor. Întregirea de stat e în curgere.

La recurse sunt a se alătură în original următoarele documente: 1. Estras de hotez. 2. Diploma de învățător. 3. Atestat de apartinență. 4. Atestat de serviciu.

Alesul va prevedea strana fără alta remunerație.

Recursele adresate către comitetul parohial din Camna sunt a se înainta P. O. Of. ppbit. din Buteni Kőrősbökény, având reflectanții a se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare în sfta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Florian Roxin* ppbiter, insp. școl. —□— 1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Comiat** (Temeskomját) ppbiteratul Lipovei, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 6240/1913, prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Casă parohială cu intravilan de 800 st. □.
2. Jumătate sesiune parohială constătoare pin 16 jughere cadastrale.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.
5. Eventuala întregire dela stat.

Alesul are să supoarte toate dările publice după întreg venitul parohial și să catehizeze la școala confesională fără alta remunerație.

Parohia e de **clasa III-a** deci reflectanții au să dovedească că posed asemenea calificație, iar recursele ajustate conform Regulamentului în vigoare, adresate comitetului parohial gr. or. rom. în Comiat le vor subșterne P. On. Oficiu protopopesc gr. or. rom. în Lipova (Lippa) îndatorați fiind a se prezenta pe lângă stricta observare a ș-ului 33 din Regulamentul pentru parohii, în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Dat în ședința comitetului parohial gr. or, rom. din Comiat, ținută la 7/20 august 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă*, protopresbiter. —□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului vacant învățătoresc din **Groși** (Garassa) se escrie concurs cu termen de **30 zile**.

Venitele acestui post sunt: 1. Salar în bani gata 950 cor. 2. Venitul pământului 40 cor. 3. Venitul cantoral 10 cor. 4. Pentru conferințe 10 cor. 5. Pentru scripturistica 10 cor. 8 stingini de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ. 7. Locuință corăspunzătoare și grădină.

Ceice doresc să ocupe acest post se avizează, ca recursele lor ajustate conform normelor în vigoare plus atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) și adresate comitetului parohial din Groși să le trimită oficiului pprezbiteral din Mariaradna, iar dâșii să se prezinte în sfta biserică din Groși pentru a se arăta poporului.

Din ședința comitetului parohial ținută la 20 oct. (2 nov.) 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiter, inspector de școale. —□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor la școala confesională gr. or. română din **V.-Seliște** (Vaskóhszeleste) se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. în bani gata 380 cor., 2. 8 (opt) cubule bucate a 12 cor. 96 cor., 3. pentru lemne 75 cor., 4. pentru 80 porții de fân 32 cor., 5. venite cantorale 40 cor., 6. pentru conferință 20 cor., 7. întregire dela stat staverită sub Nr. 79570/910, cvartir și grădină.

Curățitul și încălzitul salei de învățământ cade în sarcina comunei bisericesti.

Afegândul fără altă remunerație va fi îndatorat a instrua elevii școalei de repetiție, a se îngriji de cantorat în biserică și în parohie pe lângă stolele îndatinate, a instrua elevii în cântările bisericesti precum și a-i conduce la s. biserică în dumineci și sârbători.

Comuna bisericescă are sală corespuzătoare și provăzută cu toate recvizitele pretinse de legea școlară.

Doritorii de a ocupa aceasta stațiune să-și trimită recursul cu documentele recerute la adresa Prea On. Oficiu ppresbiteral al tr. Vașcău în Cusuiș (Köszvényes) având a se prezenta în s. biserică din V. Seliște în careva duminică ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

V. Seliște la 24 octomvrie (6 noemvrie) 1913.

Ilie Bursășiu

paroh, preș. com. par.

În conțelegere cu: *Vasilie Nicoruția* vicar ppsc. —□— 2—3

Amăsurat dispozițiilor Ven. Consistor diecezan de Nr. 5269/913 dto 23 oct. n. a. c. prin aceste se escrie concurs din oficiu pentru îndeplinirea parohiei de clasa II. **Poienari** cu **Tohești** protopresbiteratul Halmağului, cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Birul parohial legal dela 124 numere de case una jumătate de măsură cucuruz sfărmat ori 1 cor. în bani (una cor.)

2. Stolele legale cari fac încă 270 cor.

3. Eventualul ajutor de stat la întregirea dotației preoțești.

4. Casă parohială nefiind alesul preot până la alte dispoziții va avea să se îngrijească din propriul său căci e dator să locuiască în parohie.

Dările publice după venitele preoțești va avea să le supoarte alesul din ale sale.

Alesul preot și până când una din comunele parohiale va avea școala sa proprie în loc e îndatorat să catehizeze la școala din Halmagiu unde aparțin comunele Poienari și Tohești până în prezent cu școala.

Reflectanții sunt poftiți să-și prezenteze recursurile lor în termenul sus indicat ajustate conform cerințelor Regulam. p. parohi și adresate comitetului paroh. din Poienari-Tohești pe calea oficiului protopresb. al Halmagiului (Nagyhalmagy) și sunt avizați ca sub durata concursului să se prezenteze în vr'o duminică ori sârbătoare în bisericile din Poienari și Tohești spre a servi respective cuvântă, ca astfel să se facă cunoscute și poporului.

Halmagiu 21 oct. (3 nov.) 1913.

Cornel Lazar ppresbiter gr. or. rom.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc cantoral dela școala gr. or. rom. din Crâștor (Sarkadkeresztur) cu termen de alegere pe 1/14 dec. a. c. pe lângă următorul salariu:

Dela comuna bisericească cvartir liber și grădină.

În bani numerari 56 cor.; 2 competență de pășunat 20 cor. 17 cubule de grâu mestecat; se notifică că învățătoarea îndepărtată a avut ajutor de stat votat prin ministrul de culte Nr. 59264/1913 suma de 981 cor.

Alesul va avea să îndeplinească funcțiunile cantorale și până va fi îndeplinit postul de paroh va avea să îndeplinească și propunerea religiei la toate școlile de acolo.

Reflectanții se-și substearnă recursurile ajustate conform regulamentului și să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale ceea ce însă are să o notifice subscrisului protopop.

Micherechiu 21 oct. (3 nov.) 1913.

Nicolae Rocsin

protopresbiter tractual președintele comitetului parohial și adm. paroh.

—□—

3—3

În urma autorizării Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 5713/1913 pentru îndeplinirea stațiunii învățătoarești dela școala II gr. or. rom. elementară din Șoimoș (Solymosvár) protopresbiteratul Mariaradna, se escrie concurs din oficiu cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Bani gata 696 cor. plătiți lunar anticipativ din cassa cultului, în aceasta sumă se cuprinde și relutul de lemne.

2. Întregirea salariului s'a cerut dela stat în sensul art. de lege XVI din anul 1913.

3. Dela înmormântări unde va fi poftit 1:20 cor., dela înmormântări mai mari 2 cor.

4. Spese de conferință anual 30 cor.

5. Locuință în natură cu două chilii padimentate, culină, cămară, podrum, spălător, grajd și grădină de legume.

Reflectanții sunt poftiți, ca recursurile lor ajustate și cu atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) și despre serviciul de până aci, adresate comitetului parohial din Șoimoș să le trimită oficiului protopresbiteral din Mariaradna.

Alegându-l învățător este dator să provadă instrucțiunea și în școala de repetiție, să conducă strana dreaptă, să provadă agendele cantorale în și afară de biserică și să conducă elevii săi regulat la biserică în dumineci și sârbători.

Dela recurenți să poștește să se prezinte sub durata concursului în vre-o duminică ori sârbătoare în biserică din Șoimoș spre a-și arăta desteritatea în cant și tipie, făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Mariaradna la 16/29 octomvrie 1913.

P. Givulescu protopresbiter.

—□—

3—3

TELEFON Nr. 188.

TELEFON Nr. 188.

RUBINSTEIN MÓR

SPEDITOR

TRANSPORTAJ CU AUTOMOBILE

Întreprinde tot felul de transportări, împachetări și vămuri. **Strămută** pe lângă răspundibilitate, cu căruțele pt. transportul mobilelor de 6, 7, 8 și 9 metri, cari sunt scutite de viermi (stelnițe), și tapate după sistemul francez, — în ori care parte a țării. Depozitul de ape minerale al domeniului contelui Schönborn Bücheim Frigyes Magazin stabil și umplere proaspătă a apelor minerale Szolyvai, Pannonia, Polenai și Luhu Erzsébet. Tot aici se capătă renumita apă „Málnási Borviz“ în sticle de 1 litru, care o transportă și la locuință, prin schimbul sticlei, sticla à 20 fil. Revânzătorii capătă rabat. Diferite mobile folosite, dar în stare bună, rămase îndărât dela transportări și strămutări, se vând pe lângă prețuri excepționale ieftine. Casse de fier nouă sau folosite se află de vânzare pe lângă prețuri moderate. 20

ARAD, STRADA WEITZER JÁNOS. ◆ PALATUL MINORIȚILOR.

A apărut

◆ CAZANIA ◆

cu litere latine în ediția nouă și costă exemplarul legat în pele roșie **Cor. 14.**

De vânzare la:

◆ LIBRĂRIA DIECEZANĂ, ARAD. ◆

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela . . .	36— 200 cor.
Potire de sticlă . . .	10 cor.
Cruce pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Păznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni. Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.